

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Exercitatio Poetica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

EXERCITATIO POETICA.

CARMEN SÆCVLARE
AD IESVM ET MARIAM
PRO INCOLVMITATE SOCIETATIS.

SAECVLVM felix, meliore quondam
Eratum venâ, geminique plausu
Orbis exactum, properant beati
Condere Soles.

Magne labentis Moderator aui,
Qui vagos certâ ratione torques
Siderum cursus, rapidoque celum
Turbine versas;

Qui vices rerum, variasque causas,
Temporum momenta, diesque & annos
Diuidens, in te simul omne simplex
Colligis aeuum;

Iure solennes tibi feriat
Ducimus pompas, tibi iure nostrae
Seruiunt Musæ, sociantque pulsas
Carmina neruis.

Altero rursus redeunte sæclo,
Quod tibi leti recinant minores,
Dic: Nouo semper meliora currant
Secula fuso.

Pulchrior semper meliorque primâ
Floreat proles: eat in nepotes
Integer patrum vegetusque sanguis,
Viuæque virtus.

Crescat in maius, solidique plena
Roboris partem studeat parentum
Gloriam aternis superare factis
Serior atas.

O quibus mentis generosus ardor,
Inque defessus labor, æstuantis
Æmulus Solis, per vtrumque latè
Diditur orbem;

Non sumus celi (neque fabulose
Vlla cortina cecidere fata)
Non sumus (celi manifesta vox est)
Vltima cura,

Magna

Magna de nobis Patre prolocuto,
 Patre, qui celos, humilesque terras,
 Et maris glauci vada salsa verbo
 Condidit vno.

Cum per obstantes Erebi cateruas
 Vnicum Ductor traheret manipulum,
 Jamque Romanas, populos daturus,
 Scanderet arces:

Hunc gregem, dixit, tibi, Nate, nostris
 Inclytum signis, proprium dicamus:
 Hic novis armis tibi subiugandum
 Debeat orbem.

Dixit: ad leuam simul alta nubes
 Solis exarsit radiis & auro:
 Lata cæperunt simul auspiciatò
 Currere secla.

Nate, supremi monitu Parentis
 Confove amplexu facili clientes,
 O potens tutela, tuoque septos
 Numine serua:

Si per extremos tua signa Sinas,
 Si per ignota populos Cataie,
 Per pharetratos ferimusque Mauros,
 Seras, & Indos,

Sive subiectis gelido Bootæ
 Solumus frigus glaciemque terris,
 Sive pugnantem nebulis & imbre
 Querimus Austrum,

Seu catenatos maris & viarum
 Impigrè obnixi trahimus labores,
 Sive victuras emimus decoro
 Funere palmas,

Gaudeat numquam pereunte fructu
 Pulcher IgnatI comitumque sudor;
 Martyrum fusus sit in omne sanguis
 Fertilis æuum:

Si tuum IESV tibi sacra turma
 Spiritum nascens animumque traxit,
 Traxit & nomen, numerosque tanti
 Implere laborat

Nominis, duris benè præparatum
 Offerat pectus, alacremque vastis
 Impetum terris, animosque magno
 Equet Olympo.

Supplicem tecum miserata gentem
 Virgo, que iustis venit æqua votis,
 Adsit, & nostris facilem Camænis
 Commodet aurem.

F

Digna

Digna supremum genuisse Numen
 Virginum Præses, genuisse lata
 Quotquot Ignati soboles tuis ad-
 uolumur aris;

Calitum Regina, hominumque custos,
 Nos tuam, Mater, sobolem tuere,
 More tutantis tenerum benigne
 Matris alumnium.

Quod rogat Diuos prece singulari
 Lucidis Loiola receptus astris
 (Hic ubi longâ serie futuros
 Ordinât annos:)

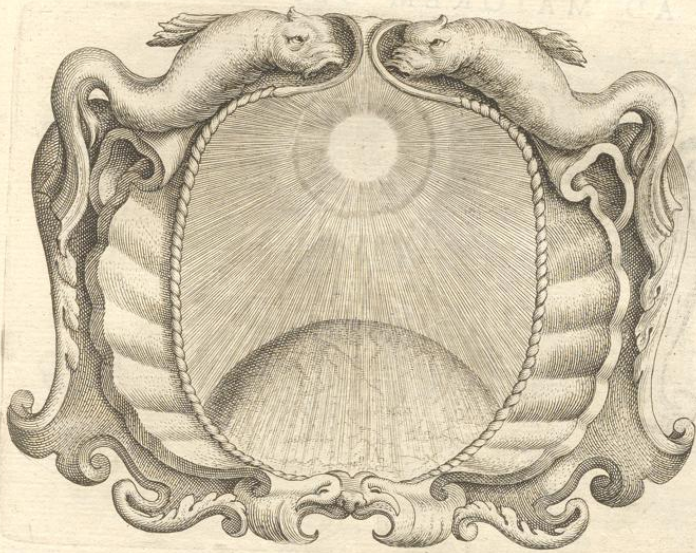
Quodque Xaveri pia vota spectant,
 Et tot auratis Superum locati
 Sedibus, vitæ socialis ingens
 Gloria fratres.

Sic erit: toto sonuere Olympo
 Calitum plausus, geminatque plausum
 Doctus & IESV chorus & MARIÆ
 Dicere laudes.

Societas

Societas IESV.

Non est qui se abscondat à calore eius. *Psal.* 18.

CIMMERIÆ tenebræ, Phæboque incognita regna,
 Et quas perpetuò nox premit atra plagas,
 Fabulâ quàm veteres olim finxere Poëta,
 Credita ab antiquâ simplicitate fuit.
 Este procul nuge: nulla sine sole latebræ,
 Terrâ nec æthereas effugit cœlla faces.
 Tu licet extremas Scythiæ glacialis ad oras
 Hinc procul à patriis finibus exsul eas,
 Et modò quod planstris, ratibus modò curritur æquor,
 Quæque eadem semper sidera terra videt;
 Sive sub aduerso depressas cardine terras,
 Visaque adhuc nulli barbarâ Regna petas;
 Quid fugis, ab demens? incastrum niteris: omni
 Sol aderit, fugias tu licet usque, loco.
 Seriùs aut citiùs his cuncta caloribus ardent:
 Nullus ab his toto tutus in orbe locus.
 Quod radij Solis, Cœtus facit istud IESV:
 Omnis ab hoc latè, quâ patet, ardet humus.

Societatis IESV Symbolum
AD MAIOREM DEI GLORIAM.

זה מפנע הנדרים

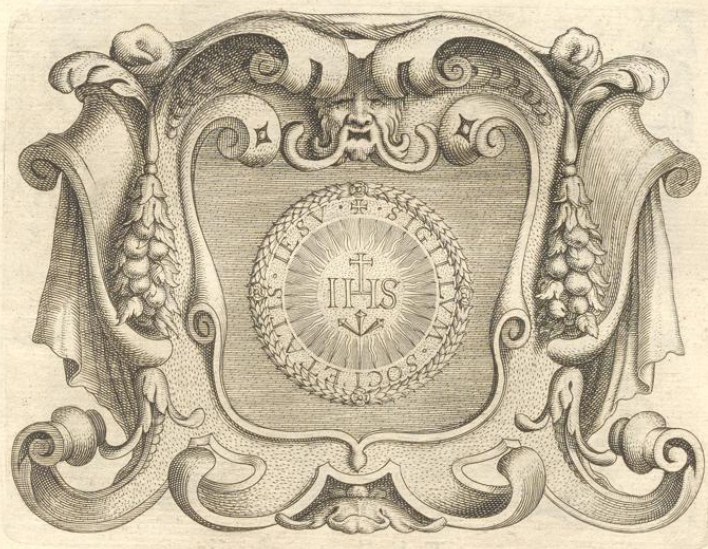
נפשי דברי נדרך	שקם חצי קשתותיך
עפים אל השם הנורא	מוהיר כמו זהר אורך:
לו גם לי יש נפלים	חיש אעופה לשמים
עלה אל האור לנדרת	ולח רבותו זיו תפארת
לכו חצי בני קשת	לכי אשי לא נאפת
קחו מן השם נהלת	שחיא ממעל יורדת
תמן אור חדש בתבל	לכן וראוה כל החדל
מורה שמש עד מבואו	רובת השם עם כבודו

Votorum hic scopus est.

Vota quid ad magnum iacularis mens mea NOMEN?
Hoc voueas, Socio detur ut ire tuo.
Ite sacrae flammæ: non est meus ignis adulter,
Missâ hæc de pharetrâ Virgine tela volant.
Ut Socij sacris prædentur ab ignibus ignes,
Vrat & hoc NOMEN solis vtramque domum,
Æternamque orbi dent hæc incendia lucem,
Nominis & sacrum crescat ut inde decus.

Socie-

Societatis IESV figillum.

Sub Cruce tuta latet.

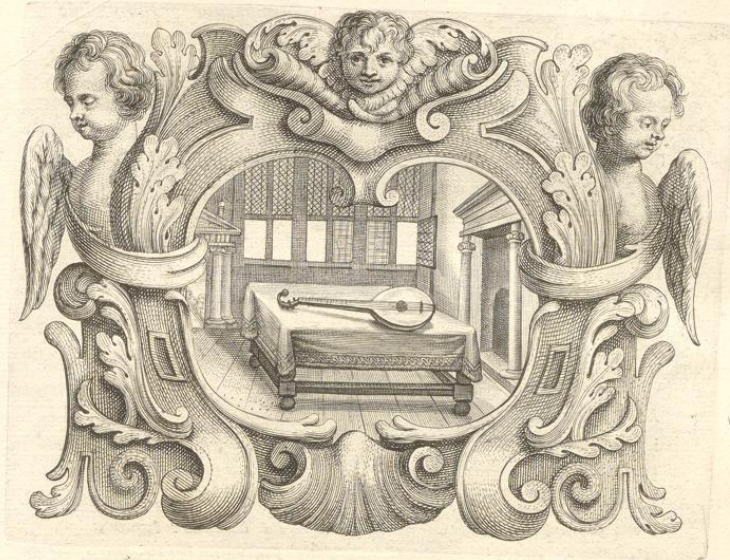
PRISCA superstitio, quò tuta lateret ab hoste,
 Mentitos coluit marmora ficta Deos.
 Sic Siculi Cererem, Triuiam coluistis Iones:
 Tempa sua Thebis Bacchus in orbe tulit.
 Iuno Agamemnonias quondam est tutata Mycenae,
 Ortaque ab antiqua Punica Regna Tyro.
 Palladis auxilio veteres creuistis Athena,
 Palladis auxilio Dardana terra stetit.
 Delos Apollinea est, & Phocis & Aonis ora:
 Et Paphos, & Veneri sacra Cythera sua est.
 Roma suum variis vario sub nomine templis,
 Vnum prae cunctis est venerata Iouem.
 O bene, quod nostro scelus hoc procul exulat auro,
 Auspicio tui quod meliore sumus!
 Quisque sibi titulos & quae vult nomina querat:
 Nostra cohors Domini sub cruce tuta latet.

Felicibus auspiciis.

Non frustra vigiles seruant labentia nautæ
 Tempora : nec frustra sidera clara notant.
 Sideribus puppes sinuosaque vela reguntur:
 Sideribus dubiæ traiciuntur aquæ.
 Norat in Æmonia cum Tiphys puppe sederet,
 Quæ vaga, quæ certis sidera fixa locis.
 Spectabat Geminos, spectabat Orionis ignes,
 Et spissos Hyadum Pleiadumque choros.
 Tempora nec nautis, nec nautis omnia profunt
 Sidera; sunt certi, queis via tuta, duces.
 Triste rati signum ferro metuendus Orion,
 Hoc timeam fragili per freta puppe vehi.
 At geminus puro cum lucet in æthere Pollux,
 His ducibus tutum nauita carpit iter.
 Altera nunc Argo, cui puppis fulget IESV
 Nomine, caruleas ardet inire vias.
 Plus aliquid gemmis & Eoi mercibus orbis,
 Plus aliquid fulvæ vellere querit onis.
 Cedite Tyndarida, iam non mea sidera, fratres:
 Nostra volunt alio lumine vela regi.
 Cedite: nocturnam COSMAS cum fratre carinam
 Diriget: hic Pollux, hic mihi Castor erit.
 Iuimus & Romæ scitatum oracula; & illo
 Sidere nos iussit soluere Roma ratem.

Societatis

Iubilemus Deo salutari nostro, *Psal.* 94.

Α Γ', Ἐταρεία ΙΗΣΟΥ,
 Ἀγε γῆτες, ἀδελτεριώες,
 Ἐκατόν ἄδ' Ἀγῶνα.
 Ἀγε, πλῆκτερον αἶψ', ἰββαλ
 κιθάρας δοτῆρ κελύει.
 Ἀλίαια κύμαθ' ὄσει
 Τῆδε τῆς ὄλης θαλάσσης,
 Σκοπέλει τε, λαίλαπας τε,
 Εὐσίγεις τ' ἐρευθε πέτρας·
 Χ' ὄσον ἐς ἴαν πατρώαν
 Περσίθεις ἐσθλάδε ναυτοί,
 Μελίγερυ εἰς αἰοιδίην,
 Πολύεικτα ἐν θαλάσση
 Περφίρι Θεῷ ἄποινα.
 Ἀγε ἐν τόσων ἀελλῶν,
 Ἀγε ὅσα τόσων ἀπηρῶν,
 Ἀγῆ φαφείσα ζωῆν,
 Ἐκατόν τ' ἐπιβλεπέσαι·
 Πνέξ' ἐυδίθε σοι αἰθήρη,
 Καὶ ἀπασε κόντον αἰθῶν.
 Ἀγ', Ἐταρεία ΙΗΣΟΥ,
 Ἐκατόν ἄδ' Ἀγῶνα.

A Ge, *Seculare carmen*
Cane leta turba, nomen
Domini gerens IESV.
Animare plectra Iubat
Citharæ iubes repertor.
Mare quisquis, & feroces
Pelagi tumentis undas,
Scopulosque, vorticesque,
Et operta saxa fugit:
Reduci simul paternos
Rate contigit penates,
Canit, & periculoso
Superis Deoque soluit
Pia vota facta cursu.
Age, passa tot procellas,
Age, passa tot tumultus,
Teneris cohors in annis:
Tibi post graues labores
Fauet aura, leniore
Pelagi per arua flatu.
Age, Seculare carmen
Cane leta turba IESV.

Τὸ δένδρον ὡσπερ ἀλλήν
 Ἰσως γὰρ ἀητῶν,
 Νεφῶν τε καὶ χαλαζῶν,
 Ἀλκιῶς ἢ ἰωή.
 Καταπέσους τε ρίζοι
 Βαθείαν εἰς ἄρυσαν,
 Ἀνωτέρας τε θαλλῆ
 Καλυφθῆν ἀμφὶ κλώνας.

Χ' ἔτω φαλαγγὶς ἸΗΣΟΥ,

Λίμνην καὶ Λεμάνη
 Νέφου παραλθῶν ὠμόν,
 Γερμανίας τε ἀρχῆ
 Εἰμαρμένον Τσέτω
 Οὔκως ἔρευζ' ἀπυλῶν
 Σθθεῖσα τῆς κρατῆριν,
 Οὔτω κρημῆς κατάξιν,
 Ἀνω ἔχουας ἡδεῖς
 Ἐταρεία μάκαρα
 Πεδὸς ἄσρα τῆλε κλώνας,
 Εὐφραν φαλαγγὶς λείβε
 Μετὰ κρότων, μετ' αὐλῶν
 Ἀϊῶν ἔως εἰς ἑορτήν.

Ὅπερ ἡλιῶν φροσελθῶν

Γῆ ἡμέρας ἀνοίγῃ,
 Ὅπερ ἡλιῶν καλυφθεῖς
 Βεστοῖς δίδωσι νύκτα,
 Ὅπερ Αἰθιῶν ἐσθλήθη
 Τηπῶν ἄθροισ' ἔθροισ,
 Ὅπερ ἀγλαῶς τε ψυχρῶς
 Εἰδὲ Γέλονος Ἀρκεῖς.
 Πτερόεσσα πάντα χῶεσσ
 Σὴ φῆμιν ἵπτατ' ἀμφί.

Ἄμα κλιθεὶς σκῆπτρα Σηρών,

Γῆ κλειθεῖα καὶ θαλάσση,
 Γαστάν τε Χερσιανῶ
 Γαῶν νῆσο ὄρεσσ
 Ἄμα πλεσία Περσία,
 Ἐλῶν τε Μέξικανόν,
 Βασίλειαν τε χερσῶν ἔρημο,
 Καὶ εἰς Κόλουμβου ἔρημ
 Μαγαλάνος τε ἐλέμῃ,
 Σοὶ ἠχαιρεῖταισιν.
 Ἐταρεία ἸΗΣΟΥ.

Vt arbor alta ventos
 Secura praeliantes,
 Nimbosque, grandinesque
 Ridet tumultuantes:
 Agitque firmiores
 Terra per ima nexus,
 Viretque letiore
 Ramos operata fronde.

Sic tu cohors IESV,

Lacu licet Lemano
 Exorta tetra nubes,
 Germaniæque regnis
 Fatalis ille nimbus
 Minetur vsque et vsque:
 Concussa tot procellis,
 Tot turbidis procellis,
 Ad astra latiores
 Diffundis vsque et vsque
 Cohors beata ramos.
 Gaude cohors beata
 Et Sæculare tandem
 Deprome leta carmen.

Vbi clara fax Eoo

Ab axe prima surgit,
 Vbi vesperi cadentes
 Abscondit unda flammæ,
 Vbi fusca gens propinquo
 Torretur cæsta sole,
 Vbi frigidus nitentes
 Cernit Gelonus Arctos:
 Tua fama per remotas
 Latè vagatur oras.

Tibi clausa regna Serum

Terræ marique clausa,
 Iaponumque Christiano
 Tellus madens cruore,
 Tibi Perüana diues,
 Palusque Mexicana,
 Siliæque Brasilorum,
 Et quas Columbus oras
 Magalanusque vidit,
 Gratantur. Euge letum
 Pia Sæculare carmen
 Deprome turba IESV.

Centum LOYOLA amplectitur annos.

Sæpè ego primorum laudavi tempora Patrum,
Ignati, tecum queis erat una domus.
In te oculos, in te sensus, in te ora ferebant:
Et quod spectarent, nil nisi candor erat.
Et quoties aliquis Romanâ iussus abiret
Urbe, sub amplexus fas erat ire tuos.
Sæpè miser dixi: Cur non mea tempore tali
Stamina fatales enolüere coli?
Cura tibi poteram propior, Loyola, videri,
Exemplisque tuis alloquioque frui.
Hæc ego dum solitis incendi vota querelis,
Aures visa fuit vox pepulisse meas:
Quid quereris, primis quod non tibi contigit annis
Sub curâ magni vivere posse Patris?
Falleris: in seros extenditur illa nepotes,
Nulla sibi verus tempora ponit amor.
Atque aded, quamvis nobis hæc vivitur ætas,
Nos quoque Loyola proxima cura sumus.
Et iam non dubius potes hoc cognoscere signis.
Adspice, quid signi pagina nostra ferat.
Adspicis? en centum LOYOLA amplectitur annos.
His tua succumbit victa querela notis.

G

Socie-

Societas anno sæculari copiosos fructus promittit.

In senectâ vberi. *Psal. 91.*

C Reuit, io, centum, quamuis agitata, per annos;
 Speratas tandem iam gerit arbor opes.
 Frustrâ illi Boreas, frustrâ incubuere premendo
 Pondera; quin damnis crescere visa suis.
 Adspice, quam latè diffundat frondibus umbras;
 Adspice, quod peperit, ferre laborat onus.
 Hæc arbor, Loiola, tua est, quam seuit IESVS,
 Excoluitque suâ sapius ipse manu.
 Multi illam venti, multe impetiere procellæ:
 Et tamen hinc animos, hinc sibi sumpsit opes.
 Firma stat, & ramis iam totum amplectitur orbem;
 Iamque erit, ut senio, fertilitate grauis.
 Copia pomorum crescet, dum sæcula crescent,
 Vberiorque sequens quilibet annus erit.
 Carpite iam mites ex arbore, carpite fructus:
 En illos promissis porrigit ipsa comis.
 Palma Europæ miraberis India fructus,
 Quos mittet ratibus per freta vasta suis.
 Mittet ad Eoo positas sub sole Molucas;
 Mittet ad ignotas, quas videt Vrba, plagas.
 At, quemcumque sibi feret hinc Victoria ramum,
 Imponet capiti, maxima Roma, tuo.

Progno-

Auspicium melioris æui.

Auspicium felix melioris nascitur æui :
 Plaudite Loiola iam, sacra turba, tuo.
 Hactenus effrenis tumefacta licentia ponti
 Sideraque & tabulas visa ferire tuas.
 Quam non eluuiem, quas non Europa procellas
 Attulit? aut quos non barbara regna metus?
 At modo parce metu: subsident æquoris ira;
 Nec puto iam fluctus, qui timeatur, erit.
 Omnia principis surgunt ingentia duris:
 Hoc voluit pretio maxima stare Deus.
 Post tamen crebre cum stant fastigia molis,
 Quod nequirit liuor perdere, laudat opus.
 Sic noctem excipiunt formosi lumina Phæbi;
 Sic tristes hiemes æquoris, alta quies.
 Prima ratis tandem bis demis condita lustris,
 Cum celi & pelagi terra lateret aquis;
 Auspicium agnouit sæcli melioris oliuam,
 Quam tulit inuento fida columba solo.
 Continuo silue, visique assurgere montes,
 Et facies terræ, que fuit antè, redit.
 Loiola ratis totidem quoque condita lustris,
 Auspicium sæcli iam melioris habes.

G 2

Socie-

Societas aternitatem intuetur.

Non est mortale quod opto.

C Vrritur, & longâ petitur teres annulus hâstâ:
 Hoc iuvat: hæc ardens præmia cursus habet.
 Annule principij semper redeuntis imago,
 Decurse merces non inhonora via;
 Tu, Loiolæ quæ meta sit vltima genti,
 Exprimis, & cursu quid petat illa suo.
 Currit ad Euphraten, & qui iuga frangit, Araxem;
 Currit & ad fontes, aduena, Nile, tuos.
 Currit ad Æthiopes, & adustos solibus Indos;
 Currit & ad geminæ diffusa Regna Iauæ.
 Currit ad extremos hominum Iaponasque Sinaſque,
 Quosque Moluca suis barbara claudit aquis.
 Currit & ad populos humano sanguine pastos,
 Et quos occidua Tethyos vnda ferit.
 Diuersi cursus; finis tamen omnibus vna est,
 Cum mortale nihil vota laborque petunt.
 Trans Indum gemmas alius sibi cogat & aurum,
 Atque alias alio littore querat opes:
 Quærere quod gazas Arabum, quod sæcula vincat,
 Hæc nostræ semper gloria gentis erit.

IMA-